

lesarabrøv

LØGTINGSMENN, roynist nú ikki sum skinklandi rossleypar!!

Tað var Vidarø, prestur sáli, sum í eini Ólavseku-prædiku brúkti hesa rámandi mynd. Við mergjandi og vælvaldum orðum minti hann lögtingsmennin á, hvør uppgáva teirra var. Sum landsins kosnu menn skuldu teir færa landspolitikk og ikki einstaklingapolitikk. Teir skuldu ikki vera sum skinklandi rossleypar.

Tá ið eg valdi hesa yvirskrift, so var tað tí at sitandi landsstýriskona og menn hava longu roynst sum skinklandi rossleypar. Vit hoyrd longu hós-kveldið formannin í Hotel-sambandinum í Føroyum ovurglaðan, ja næstan gnuggjandi sær í hendurnar, siga frá, hvussu týðningarmikil henda broyting kom at verða fyrri hotellini. Ja, nú fóru teir at fáa javnvág, ja, yvirskot á ársrokskapinum. Men, segði hann, at teir høvdu eisini gjørt eitt arbeiði við at leggja teimum fólka-valdu í oyrunum fyrri at minna teir á, hvussu neyðugt tað var fyrri teir, at teir fingur fritt rúsdrekkasalg.

Tit hotelleigarar, sum nú gleða tykkum yvir at fáa yvirskot, ja so nógv

yvirskot, at tit kunnu geva tykkum sjálvum nýggjan bil og konu tykkara eina nýggja skartagávu, gloymið ikki at hesir lutir eru keyptir fyrri pening, sum blóð, tár, gremjan, hjúnabandslit og eydnuleys heim loga upp við!!

Hann segði, at teir høvdu ligið teimum fólka-valdu í oyrunum. Hetta verður kallað fyrri lobbyisma. Lobbyisma er eitt fremmant orð, sum sambært Gyldendals Fremmedordbog 8. reviderede og stærkt forøgede udgave síðu 260, hevur henda týðning:

1. Lobbying er det forhold, at erhvervsorganisationer påvirker lovgiverne (især USA)

2. Lobbyisma = koridorpolitikk, privatpersoners indflydelse på politikerne. Lesið hesi tvey pettini um »lobbying« og »lobbyisma« enn einaferð, og tú hómar, hví land okkara er komið í ta syndarlugu støðu, sum vit eru í. Lobbyisma er ein drepandi sótt, og brýtur niður fólkaræði. Eisini er lobbyisma í stríð við Grundlógina. Tí somu lógir galda

fyrri lögtingsmenn sum fyrri fólkatingsmenn. Og í § 56 í Grundlógini, sum er galdandi fyrri Føroyar, stendur:

Folketingsmedlemmerne er ene bundne ved deres overbevisning og ikke ved nogen forskrift af deres vælgere.

Eisini er hetta lógaruppskot um fritt rúsdrekk, sum kemur at færa til meirnýtslu, í stríð við tað, sum Løgtingið hevur bundið seg til yvir fyrri WHO.

Heilsustovnurin hjá heimsfelagnum ST, sum eitur WHO, hevur sett sær sum mál: »Heilsan fyrri ell ár 2000«. Heilsustovnurin sigur, at londini í vesturheiminum skulu minna teirra alkohólnýtslu við 25%. Hetta hava politikarar okkara gingið inn undir. Tí á fundi í Norðurlandaráðnum í mars mánað 1989 í Stokholm vóru millum fleiri týðningarmikil mál eisini hetta hjá WHO til viðgerðar. Einmælt varð viðtikið at minka um alkohólnýtsluna í Norðurlondunum við 25%.

Og hvat ger landsstýrið tvey ár seinni. Jú, teir

leggja eitt lógaruppskot fyrri tingið, sum í ólukkumáta fer at vaksa um rúsdrekkanytsluna. At teir ikki skammast! Eru okkara fólka-valdu menn nikkudukkur, tá ið lobbyistarnir koma. Um so er, so eru tað ikki teir, ið stýra landi okkara, men hinir.

Í tí norska blaðnum »Vardeavakt« fyrri í ár stendur grein av Odd-Arne Riis, og hevur hon sum inngang:

Alkohol er vor tids største problem. 300.000 nordmænd er afhængige af alkohol. En million er berørt af disses afhængighed. 1.200-1.700 mennesker dør af en eller anden alkoholskade hvert år. Den norske stat bruger 35-40 milliarder kroner hvert år til reparation af alkoholskader.

Hvussu eru töluni í Føroyum???

Mánadagin í seinastu viku segði tað danska útvarpið, at miðalaldurin hjá donum var »foruroligende« faldende. Lægst í Norðurlondunum, ja á veg niður á hædd við Turkaland. Sjálvandi eru fleiri

grundir, men merkiliga nokk nevndu teir bert »skrumplever«. Um hetta við »skrumplever« sigur fyrrverandi landslækni Hans Debes Joensen í bók síni RÚSEITUR, sum hann hevur vígt Føroya Ungdómi, á síðu 100:

Fólk, sum drekka illa, stúra ofta mest fyrri, at livurin skal ganga fyrri. Og einki er at taka seg aftur í, at livurskrumpin er rættiliga vanlig sjúka hjá drykkjufólki. Í tíðarskeiðinum 1950-80, har sum alkohólnýtslan í Norðurlond-

um í miðal trífaldadist, vaks deyðatalið av livurskropan við 29%. Og talið av deyðum av livurskropan, orsakað av alkoholi, varð mett at vera sjeyfaldad. Vingudurin hjá grikkum og rómverjum æt Bacchus. Skal fólkaheilsa Føroya og blóman av tí føroyska ungdominum nú leggjast á altarið hjá Bacchus???

Glaksvík,
tann 15. apríl 1991
Henry Andreasen

Smildrið ikki Tryggingina

Góði Tórfinn — nú sær út til at føroyingar eiga so ómetaliga nógvan pening, at teir ætla at smilda Tryggingarsambandið, sum nú er tann einasta »Gullgruban« landið eigur eftir — ætli eg at heita á teg um at royna at hindra hesum. Nú má tað vera nokk, landsstýrið má ikki loyva hesum, vit hava góldið hundraðir av milli-ónum fyrri eina feil-spekulatiónum fyrri og aðra eftir og so útrútt tað ljóðar eru reddir frammi

um at beina fyrri eini av teimum fáu fyrirtekum, sum landið sjálvt eigur og sum kann spara nógvan pening upp.

Tú skrivað so skilagott ímóti »Fossbankanum«, sum hevði eitt ella annað býtt forslag um at starta eina ella aðra trygging, men sum øll vita er for-málið bert at skriva pening saman til bankan, tað vil siga at peningurin fer til vanligt forbrúkk, istaðin fyrri at koma landinum til góðar.

Verður tryggingin spreidd til fleiri virki, verður hon at enda sum farmaskipaflothin, fiskiskipini og mangt annað. Gott í teg — tú kanst klára sambandsmenninar í hesi sök um tú vilt og tað er neyðugt, tí, sum ikki einaferð kemur tann minni menti at bera ta tyngstu byrðina — at gjalda.

Vinarlig heilsan
og alt tað besta.
F.

Næstan frí søla

Hetta brennivínsuppskotið er verri enn einki. Vit skulu enn bestilla og tað verður so eisini í framtíðini gjørt í stórum sum higartil, tí hvør timir at bestilla sær eina hálva flösku?

Um ta passar, veit eg ikki, men higartil hava øll

sagt, at tað er hetta tey kalla kassamentalteturin — stórkeypið — sum hevur verið størst meinbogi fyrri fornuftigari brennivínsnýtslu. Her er so einki broytt uttan tað, at nú kann bestillast óavmarkað.

Kanska eri eg eitt sind-

ur tornom, men eg dugi ikki at siggja stóra munin á hesum uppskotinum og so friari sølu, tá ongar avmarkingar skulu vera fyrri nøgd. Og við loyvum til »matstøðini« at skeinkja afturvið mati er munurin enn og minni.

Eg havi ein fittan og

góðan mann, men tað hendir, at hann gongur einar tveir triggjar dagar, tá tað lagið er á honum — einar 3-4 ferðir um árið, og tá tað lagið er, sigur hann altíð, at eingin í verðini dugir so væl at drekka sum hann. Eg stúri virkliga fyrri, at tað við hesum

uppskotinum verða fleiri sum hann, ið bara nógv oftari fara at ganga sum jólamenn og reypa sær av, hvussu væl teir duga at drekka — tí nú kann tað vera so passaligt alla tíðina.

Men líka so skjótt tórið er av, er hann ein av

ídnastu fortalarunum fyrri strangari brennivínspolitikki.

Gud forbjóði tí, men eg haldi eisini, at fri søla hevði verið líka fræg sum henda bestillingin og út-skeinkingin á matstovum.

I íva

Jógvan I. Olsen og ítróttavedding

Jógvan I. Olsen hevur vegna sambandsflokkin lagt fram uppskot um, at lógin um føroyska ítróttavedding verður sett úr gildi.

Onki ringt at siga um tað. Men bert spell, at hesin tingmaður ikki fylgir nógv væl við í, hvørji uppskot verða lögð fyrri lögtingið, tí meðan hesin maður (Jógvan) sat í meirilutanum á lögtingi, setti Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður fyrri Norðuroygjar, sama uppskot

fram, og síðan er onki hoyrt til hetta mál.

Og nú kemur Jógvan I. við sama uppskoti, hví hann situr í andstöðu. Hví gjørdi Jógvan I. onki við hetta mál, tá Vilhelm setti tað fram?

Skal rætt vera rætt, so var tað undirritaði, sum heitti á Vilhelm Johannesen um at seta fram uppskot um at avtaka ta føroysku ítróttaveddingina, so feløg innan ítrótt aftur kundu fáa lut í peningi, sum áður kom frá Dansk

Tipstjeneste.

Eg ivist heldur ikki í, at Vilhelm fer at taka hetta mál fram aftur til gagn fyrri føroysk ítróttafeløg.

John Sigurd Joensen
Glaksvík